

Ankebut Suresi

Kur'an ve Nihilizm

KUR'AN KARŞISINDA NIETZSCHE

Nietzsche, felsefenin tarlası olan Batı dünyasının sıra dışı, keskin zekalı, gerçekçi ve gerçekçi olduğu kadar da hayalci, önemli bir feylesofudur.

Evet, Nietzsche'de sadece felsefe bulursunuz... Sosyolojide, edebiyatta, ilahiyatta çok gerilerde olan bir insandır o.

Nietzsche gibi keskin zekalı bir dostum tarafından onun ile ilgili bir kitap bana tavsiye edildi. Kitap, yarı-belgesel bir roman idi... Sürükleyici olduğu kadar da sarsıcı idi. Kitabı bitirdiğimde kafamdaki birçok değerini sarsıldığını hissettim. Çünkü kitabın yazarı, Nietzsche'nin felsefesini ve isyankârlığını sömürerek insanı varoluşçuluğa sürüklüyordu.

Kitabı bitirip bir-iki saat tefekkürden sonra Kur'an'a yönelmek ihtiyacını hissettim. Kur'an'ı açar açmaz, karşıma Ankebut (Örümcek) süresinin 39-46. ayetleri çıktı. Kadim Batı medeniyetini ve felsefesini temsil eden Firavun ile ilgili bir iki ayet ve materyalizmi örümcek ağına benzeten 41. ayet dikkatimi çekti. Sonra bütün sureyi okudum. Baktım, surenin ana konusu; *musibet ve kötülükleri izah, ümitsizliğe çare gösterme, sağlıklı bir ilah anlayışı ve aşkın öz değerlere dayalı olan bir toplumun kurulmasıdır.*

Evet, surenin bütün ayet, cümle ve kelimeleri birbiriyle sıkıca ilişkili olan bu konular etrafında dönüyordu. Ki, Nietzsche'nin içinden çıkamadığı sorunlar da bunlar idi.

Biz, felsefi değerlendirmeleri için ehline bırakıp, bu temel konularla ilgili, Kur'an'dan birkaç inceliği meal ve yorum bazında yazmakla yetineceğiz.

Ankebut Suresi

1-14. Âyetlerin Mealleri

1- *Elif, lâm, mîm.*

2- *İnsanlar imtihan edilmeden, “inandık” demekle kurtulacaklarını mı sandılar?*

3- *Andolsun! Biz onlardan öncekileri de imtihana tabi tuttuk. Elbette Allah, doğru olanları da ortaya çıkaracaktır, yalancı olanları da ortaya çıkaracaktır.*

4- *Yoksa o kötülükleri yapanlar, Bizi geçeceklerini mi (Bizden kurtulacaklarını mı) sandılar? Ne kötü bir yargıda bulunuyorlar!*

5- *Kim, Allah ile buluşmayı umuyorsa, işte kesinlikle bilsin ki; Allah’ın tayin ettiği ecel (süre) mutlaka gelecektir. O Allah, (her isteği) işiten, (herşeyi) bilendir.*

6- *Kim cihad ederse, o ancak kendi yararına eder. Çünkü Allah’ın insanlara (yaratıklara) hiçbir ihtiyacı yoktur.*

7- *İman edip yararlı işler yapanlar ise, şüphesiz Biz, kötülüklerini onlardan sileceğiz. Ve yaptıklarından daha güzeli ile onları mükafatlandıracağız.*

8- *Biz insan için, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye ettik. Ona: “Eğer, hakkında hiçbir bilgiye sahip olmadığın şeyleri Bana eş koşman için çalışırlarsa, sen onlara itaat etme! Hepinizin dönüşü yalnızca Banadır. Sizin yaptıklarınızı (n içyüzünü) size haber vereceğim” (dedik).*

9- *Artık kim iman edip uygun işler yaparsa, şüphesiz Biz onu iyiler arasına koyacağız.*

10- *İnsanlardan öyleleri de var ki; “Allah’a inandık”, derler. Onlardan biri Allah yolunda eziyete maruz kaldığı zaman, insanların yaptığı işkenceyi Allah’ın azabı gibi görür. Ve eğer senin Rabbin olan Allah’tan bir yardım gelirse: “Biz sizinle beraberdik” diyecekler. Acaba Allah, insanların gönüllerinde olan şeyleri, (onlardan) daha iyi bilen değil midir? (Ki Allah’a karşı böyle ikiyüzlü davranıyorlar.)*

11- *Andolsun! Allah inananları da ortaya çıkaracaktır, münafık olanları da ortaya çıkaracaktır.*

12- *Ve kâfir olanlar, inananlara: “Bizim yolumuza uyun, günahlarınızı biz yüklenelim” dediler. Fakat onlar, o inananların günahlarından hiçbir şey yüklenebilecek değiller. Şüphesiz onlar, yalancıdırlar.*

13- *Andolsun! Onlar ağırlıklarını da, ağırlıklarıyla beraber başka ağırlıkları¹ da yüklenecelerdir. Ve kıyamet günü, yaptıkları iftiraldan dolayı da sorguya çekileceklerdir.*

¹ Başkalarının vebalini de.

14- *Andolsun! Biz Nuh'u, kavmine (peygamber olarak) gönderdik. Binden elli sene az bir müddet onların içinde kaldı.² İşte onlar, zalim oldukları bir halde, tufan onları yakalayiverdi.*

15- *Biz, onu ve geminin içindekileri kurtardık. O gemiyi de insanlar için bir belge ve delil yaptık.*

16- *İbrahim'i de peygamber olarak gönderdik. Hani kavmine şöyle dedi: "Allah'a ibadet edin ve onun yasalarını çiğnemekten sakının! Eğer biliyorsanız, bu, sizin için daha hayırlıdır".*

1-14. Ayetlerin Yorumu:

Âyet 1: "Elif, lâm, mîm". Soyut harflerdir. Soyut değerlerden ve vahiyden kinayedirler.

Evet, soyut değerler ve semavî vahiylerin özü kaybolduğunda veya somutlaştırıldıklarında (yani karakterleri değiştirildiğinde) materyalizm ve onun bir sonucu olan ümitsizlik baş gösterir.

Nietzsche de aşkınlık ve manevî bir algılayış biçimi olan Budizm'in ilkelerini alıp materyalize ettiğinden, kendini ümitsizlikten alamamıştır. Kendi tabiri ile o, Budizm'in Batı versiyonudur. Varoluşçu eğilimi olan bazı insanlar, onun bu arayışını varoluşçuluğa ve saf nihilizme vardırmışlardır.

Âyet 2: İnsanlar, "inanıyoruz" (yani bizim de kutsal değerlerimiz var) diyerek, denenmek veya kalite arttırımı için çilelere tabi tutulamayacaklarını mı sanıyorlar?

Nietzsche'nin en büyük iki uğraşı da bu iki problemdir:

1) Musibetlere bir yorum getiremiyordu. Veya çilenin faydalarını bildiği halde tahammül edemiyordu. Nitekim ayağı kırılan ata acıyıp, at sahibi ile giriştiği kavgadan öldüğü rivayet edilir.

2) O hayatı boyunca samimiyet ve kalite aradı. Bu uğurda köhneleşmiş bütün Batı değerlerini yıkmaya çalıştı. Fakat kendisi de nefsinin hilelerini aşip samimiyeti bulamamış idi. Onun için evrensel seleksiyon yasasına takılıp diskalifiye edildi.

Âyet 3: Evet, çile ve ızdırap evrensel bir yasadır. Önceki bütün nesillerde de geçerli olmuştur. Evet, ilâhî sistem daima doğru olanları yalancılardan ayıklamıştır.

Âyet 4: İşte, samimi olmayan, yani kötülükler işleyen, yani kendilerini Tanrı sananlar, Bizi (uluhiyeti) geçeceklerini mi sanıyorlar? Bizden kurtulacaklarını mı sanıyorlar? Ne kadar kötü bir kanaat ve yargı!..

² Nuh (a.s.)'ın kavmi içinde 950 sene yaşamasından maksat, onun getirdiği din ve ilahi mesajın onlar içinde 950 sene devam etmesidir. Nitekim bu dönem, İbrahim (a.s) ile bitmiştir. "İbrahim de Nuh'un etbaından idi." (Saffat: 83, Bkz. Al-i İmran: 33).

Âyet 5: Onlar Allah ile karşılaşacaklarını ummuyorlar. Ve insanlardan Allah ile karşılaşacaklarını ümit edenler, bilsinler ki, Allah'ın koyduğu ecel (ölüm), mutlaka gelir. Allah işiten ve bilendir. İnsanın ebediyet ve sonsuzluk arzularını bilir. Ve O, duyguların duasını işitip kabul eder. Onları ebedî bir âlem ve boyutta yaşattırır.

Âyet 6: İşte dinî ıstıraplar, çileler, ibadetler, insanın bu âlemde daha sağlıklı olması içindir. Evet, her kim ibadette, çilede, cihatta bulunmuşsa, o sadece kendisi için, ahireti için bulunmuştur. Çünkü Allah insanlara muhtaç değildir.

(Nietzsche'nin sandığı gibi Allah inancı bir bencillik ve menfaat ilişkisi değildir... İman; saf samimiyet, fedakârlık, umut ve aşkın bir değerdir.)

(Evet, dindarlar da insan oldukları için, eksiklik ve kusurları oluyor. Ve bazen özgünlüklerini ve özgürlüklerini kaybediyorlar. Fakat;)

Âyet 7: Biz iman edip iyi işler yapanların eksikliklerini sileceğiz. Onları daha güzel bir hayat ile mükâfatlandıracağız. (Çünkü gerçek özgürlük, ancak iman ile mümkün olabilir).

Âyet 8: Çünkü evlatlar ancak insanî (beşerî) işlerde ana-babaya bağlı olmak zorundadırlar. İman ve dinî temel değerlerde bağımlılık asla söz konusu değildir. Eğer zorlama olursa bu konuda onlara itaat edilmez.

(Nietzsche de sıcak ve özgür bir yuvayı hep aramıştı, fakat elde edemediği için, ömrü boyunca hep temel değerlere saldırmakla bir çeşit intikam almaya çalıştı.)

Âyet 9: Hâlbuki biz iman edip yararlı işler yapanları hayırlı olarak kabul ediyoruz. (İman amelsiz olmaz.)

(Nietzsche ile başlayan dinsizlik, materyalizm, bütün insanî değerleri yıkmakla beraber, Batı'da (âyet 10'da işaret edildiği gibi) büyük bir münafıklık cereyanı türedi. (Âyet 11-13'te gösterildiği gibi, Hıristiyanlık yanlış bir dinî inanç olarak kaldı. (Âyet 14-15'te gösterildiği gibi) sadece İslamiyet, Hz. Nuh'un gemisi misillü insanları dinsizlik tufanından kurtardı. 950 sene insanlığa aktif bir hizmet verdi.

Bu konu ile ilgili makalemize bakınız!

Bu ahir zaman döneminin İbrahim'i olan Hz. Muhammed, maddî ilimlerin geliştiği bu çağlara şöyle hitap ediyor:³

16-38. Âyetlerin Mealleri

17- *“Siz, Allah'ın dışında bazı putlardan başka bir şeye tapmıyorsunuz. Ve Allah namına yanlış şeyler uyduruyorsunuz. Hiç şüphesiz, Allah dışında ibadet ettiğiniz şeyler, size rızık vermeye*

³ Burada Hz. Muhammed'e “dönemin İbrahim'i” diyoruz. Çünkü 16-26. âyetler Hz. İbrahim ile ilgili olmaktan ziyade Hz. Muhammed ile ilgilidirler.

sahip değiller. Artık Allah'ın katından rızık isteyin, O'na kulluk edin. O'na şükredin. En sonunda O'na döneceksiniz.”

18- *(De ki:) “Eğer siz (beni) yalanlayacaksanız, muhakkak sizden önce de birçok toplum, (peygamberleri) yalanladılar. (Başlarına azap geldi.) Çünkü Peygamberin üzerinde apaçık bir tebliğden başka bir görev yoktur.” (Onları azaptan kurtaramaz.)*

19- *Görmediniz mi,⁴ Allah nasıl yaratmaya başlar, sonra onu tekrar eder? Şüphesiz tekrar tekrar yaratmak Allah'a çok kolaydır.*

20- *De ki: “Yeryüzünde dolaşın, bakın: Allah'ın nasıl ilk olarak yarattığını, sonra ikinci dirilişi tekrar ettiğini görün!⁵ Şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir.*

21- *O, istediğini azaplandırır, istediğini rahmetine mazhar eder. Ve dönüşünüz yalnızca O'na olacaktır.*

22- *Yeryüzünde ve gökte Allah'ı aciz bırakacak (O'ndan kurtulacak) değilsiniz. Allah'tan başka ne bir sahibiniz, ne de yardımcınız vardır.*

23- *Demek, Allah'ın âyetlerini ve O'nunla buluşmayı inkâr edenler, işte onlar Benim rahmetimden ümit kesenlerdir. Ve işte onlara elem verici bir azap vardır.*

24- *Kavminin İbrahim'e karşı cevabı, yalnızca: “Onu öldürün veya yakın” demek oldu.⁶ (Onlar onu ateşe attılar.) Allah da onu ateşten kurtardı. Şüphesiz bunda inanan bir toplum için önemli ibretler vardır.*

25- *Ve İbrahim: “Siz ancak dünya hayatında bir sevgi bağı olmak üzere, Allah'ın dışında bazı putlar edinmişsiniz. Sonra kıyamet günü birbirinizi inkâr edeceksiniz ve birbirinize lanet yağdıracaksınız. Son sığınağınız Cehennem olacaktır. Ve size yardım eden de olmayacaktır” dedi.*

26- *Bunun üzerine Lût ona iman etti. Ve İbrahim: “Rabbimin emrettiği yere gidiyorum. Şüphesiz Rabbim, her şeye gücü yeten ve her şeyi yerli yerinde yapandır” dedi.*

27- *Biz de İbrahim'e, İshak ve Yakub'u bağışladık. Onun neslinden gelenlere peygamberlik ve Kitap verdik. Ve dünyada ona mükâfatını verdik. Ahirette de o, salihlerdendir. (En yüce mertebede olanlardandır.)*

28- *Lût'u da peygamber olarak gönderdik. Hani kavmine: “Siz fahiş bir şeye varıyorsunuz. Âlemler içinde sizden önce hiç kimse, bu işe öncelik etmiş değildir.*

⁴ Kûfi kıraatine göre

⁵ Meczû'l-Kur'an.

⁶ Hz. İbrahim bahsi arasına Hz. Muhammed'i muhatap kılan 18. ila 23. âyetlerin girmesinin sebebi; Hz. Muhammed ile Hz. İbrahim'in aynı görevi icra ettiklerine, Hz. İbrahim'in kıssasıyla Hz. Muhammed'in teselli edildiğine işaretir... İşâri olarak, öldürmek, idam, yakmak, işkence çekirmek mânâsına gelir.

29- “Sizler erkeklere (şehvetle) mi varıyorsunuz? Yol mu kesiyorsunuz? Meclisinizde iğrenç işler mi yapıyorsunuz?” dedi. Ona kavminin cevabı ise, ancak: “Eğer doğrulardan isen, bize Allah’ın azabını getir” demek oldu.

30- Lût da: “Ey Rabbim! Bu bozguncu kavme karşı bana yardım et!” dedi.

31- Elçilerimiz müjde ile İbrahim’e geldiklerinde: “Biz bu şehrin ahalisini helak edeceğiz. Çünkü onun ahalisi zalim olmuşlar” dediler.

32- İbrahim: “Fakat orada Lût vardır” dedi. Onlar: “Biz orada kimin olduğunu daha iyi biliriz. Biz, onu ve ailesini kurtaracağız. Yalnız hanımı, (azaba uğrayacak olanların içinde) kalacaklardandır” dediler.

33- Elçilerimiz Lût’a geldikleri zaman, Lût bozuldu. Onlara güç yetiremeyeceğini anladı. Fakat onlar: “Korkma! Üzülme! Biz, seni ve aileni kurtaracağız. Yalnız hanımın, azap içinde kalacaklardan olacak.

34- Hiç şüphesiz, ilahi yasaları çiğnediklerinden dolayı, Biz bu şehir ahalisine gökten pis bir azap indireceğiz” dediler.

35- Andolsun! Biz, idrak eden bir toplum için, o şehirden apaçık bir belge bıraktık.

36- Medyen halkına da kardeşleri Şuayb’ı peygamber olarak gönderdik. Onlara: “Ey kavmim! Allah’a ibadet edin. Kıyametin kopacağından korkun.⁷ Yeryüzünde bozguncular olarak koşturmayın” dedi.

37- Onlar ise, O’nu yalanladılar. Bunun üzerine bir deprem onları yakalayiverdi; evleri içinde üst üste yığılmış olarak kaldılar.

38- Âd ve Semud kavimlerini de helak ettik. Siz, onların evlerini görmüşsünüzdür. Şeytan, onların yaptıklarını onlara güzel gösterdi de onları doğru yoldan saptırdı. Hâlbuki onlar, (hak ve hakikati) görebiliyorlardı.

Bu Ayetlerle İlgili Birkaç Not:

19. ve 20. âyetler: 19. ve 20. asırda ancak anlaşılabilen bir kısım yaratılış sırlarını çözüyor. Türlerin fosillerinin yerden çıkartılıp her türün ilk modelinin nasıl yaratıldığını görmek gerekir, diye emrediyor.

21. Âyet: 21. asırda dindar ve dinsiz olarak insanların ayrışacağını bildiriyor.

22. Âyet: Bu asırda materyalistleşmiş olan insanoğlunun özgürlük arayışının göklere doğru tırmanacağını gösterir.

⁷ Celaleyn, Mecazü'l-Kur'an.

23. **Âyet:** Ahir zaman dönemlerinin temel karakterinin ümitsizlik olacağını gösteriyor. Mutlak bir dinsizliğin olacağını bildirir.

25. **Âyet:** Bu çağlarda şehvet ve sevgi putlarının çoğalacağını gösteriyor.⁸ Sonra 40. âyete kadar, asrın temel yaşayışını ve ahlâkî çöküntüyü ve tabîî afetleri hatırlatıyor. Buna rağmen bu çağlarda güçlü âlimler olacağını da bildirir, (27. âyet).

39. âyette anlatılan ‘Karun’ Batı sermayesini, ‘Firavun’ Batı devletlerini, ‘Haman’ (ki bu kelime kök itibarı ile heymenet, yani hükümet demektir) Batı hükümetlerini temsil eder.

40. âyette anlatılan dört çeşit ceza, ilâhî, tabîî afetler olmaları dışında işarî olarak şöyle bir manayı da çağrıştırır: Batının en büyük putu olan sermayeleri toprağa gömülmüştür. Devletlerinin başlarına bombalar yağmıştır. Hükümetleri siyasi fırtınalarla devrilmiştir. Güçlü imparatorlukları bütün yönleriyle tarih deryasında boğulmuşlardır.⁹ Bu ve benzeri cezalar olağan olarak ve olağandışı olarak her zaman oluyor.

Çok ilginçtir ki, Batı medeniyetinin yapısını anlatan bu iki âyetten sonra gelen 41. âyet, örümcek ağı ile sembolize edilen materyalizme bakıyor... Evet, fiilî materyalizm Batı medeniyetinin temeli olduğu gibi, Batı kültürü de sonuç olarak materyalizm felsefesini doğurmuştur.

41-47. Âyetlerin Mealleri

41- *“İlâhî gerçekleri göremeyen, O’nun önündeki engellere takılıp o engelleri kendilerine kurtarıcı sananların örneği örümcek örneği gibidir. Kendine, kendini kurtaracak bir ev edinir. Fakat evlerin en zayıfı, dışı örümcek evidir... Keşke bilselerdi!”*¹⁰

Bu âyette birkaç mucizeli nükte var:

1) Maddeciler örümcek ağına benzeyen maddî oluşumlara, atom sistemine, güneş sistemine bel bağlıyorlar; kurtarılacaklarını sanıyorlar. Fakat örümcek ağına benzeyen o maddî mabudlar, hakikate göre çok zayıftırlar. Evet, kâinat maddî yönü itibarıyla dışı, edilgen, zayıf bir yapıdadır. İlâhî bir erk olan ruh, can, yasama ona yansımazsa ölü, maddî bir yığın olarak kalır. İnsan da, bedeni itibarıyla dışı, edilgen bir yapıdadır. Ona ilâhî bir boyut olan erkeklik, sonradan katılır. Evet, biyolojide bilindiği gibi, kâinatta ve hücrelerde asıl olan dişiliktir. Onun için bütün dillerde ‘tabiata Tabiat Ana diyorlar. Ve maddî oluşumları, somutları aşamayan ilkel toplumlar, anaerkil oluyorlar.

2) Bazıları da bir kadınla, onun ördüğü evle, dünya süsleriyle aldaniyorlar; onun için namaz kılmıyorlar. Allah’ı idrâk etmekten yoksun kalıyorlar. Allah’a bağlanacaklarına kadınla yetiniyorlar.

⁸ Nietzsche, böyle putlara karşı olduğu halde, kendini bir Rus kızına kaptırmaktan kurtaramamıştır. Ve, bir rivayete göre, frengiden dolayı ölmüştür.

⁹ Bu sıralama aşağıdan yukarıya doğru yapılmıştır. Ayette ise yukarıdan aşağıya doğru verilmiştir. Boğulma ise bütün yönlerle olduğundan en sonunda toplu olarak verilmiştir.

¹⁰ Demek materyalist bilim, madde ağına takılıp hakikati göremediği için, bilim olmaktan çıkıyor. Bir çeşit aldaniş ve safsata oluyor.

3) Bazıları da, maddî çıkar sistemlerinin tuzağına düşüyor, rahat bir yere konduklarını sanıyor, fakat çok kısa bir zaman içinde şeytanî bir güce yem oluyorlar.

42- *“Evet, Allah bunların bu kötü davranışını, geriliğini biliyor. Ve hikmetiyle onlara mühlet veriyor. Onlar, ya islah olurlar, ya da ceza görürler. Evet, Allah imtihan etmek için onlara müdahale etmiyor, yoksa O’nun gücü sonsuzdur. İsterse bir emir ile onları yok edebilir.”*

43- *“İşte onların imtihanlarını kazanmaları için her insanın anlayabileceği bir şekilde, Allah, çok örnek sunuyor. Fakat o örneklerin gerçek manasını ancak ilim verilenler kavrar... Namazın kıymetini idrak etmeyenlerde ise, ilim ve kavrama yoktur. Demek insan değiller, onun için cezayı hakkeiyorlar.”*

Evet, Allah’ın insan suretinde çok hayvanları var.

44- *“Hâlbuki Allah, gökleri ve yeri boşuna yaratmamıştır. Bu hakikat, normal bir akıl ile dahi idrak edilebilir. Ve inanan herkes bu hakikatte kendine güçlü bir delil bulabilir.”*

45- *“İşte sen, sana vahyedilen kitaba (yasaya-ilme) uy ve namaz kıl.” (Demek vahiy hakikatine uymayan ve dengeli bir şekilde yaşamayan, yani namaz kılmayan, kâinattaki o bedihi bir hakikat olan kâinatın anlamsız olmadığı gerçeğini dahi idrak edemez). Evet, namaz insanı fahşâ (aşırılık)’tan ve münker (gerilikler)’den alıkoyar.*

Evet, insanı bu şekilde tevhid miracına çıkararak, onu Allah’a bağlayan, onu boşluğa düşmekten, yok olmaktan kurtaran fikrî ve pratik bir mesaj ve bağ olan namaz, kâinatta en yüce bir değerdir. Fakat siz ey insanlar, bu değerlere mukabil, yaptığınız sanayi ve gelişmenize güveniyorsunuz. Fakat, Allah onun (o sanayinin) mahiyetini görüyor, biliyor; bir gün onun cezasını çekeceksiniz.”

46-47- *“İşte ey bu mükemmel sistemin sahipleri olan Müslümanlar, Ehl-i Kitap ile iyi geçinin ki, dünyayı bu sanayileşme ve maddî gelişme kirlerinden kurtaracaksınız.” (Meal:)*

“Ve Kitap verilenlerle en güzel yoldan başka bir yol ile mücadele etmeyin. Zalim olanları müstesna... Ve onlara: ‘Bize inene de, size inene de inandık. Bizim de, sizin de ilahımız birdir. Biz, O’na teslim olmuşlarız’ deyin.”

42. Âyet ile İlgili Bir Not:

Allah, mutlak varlık, kemal ve ilimdir. Onun dışında olanlar ise eşyadırlar. Yani maddî ve nâkıstırlar. Onun için âyette: ‘Min dunihi min şey’in’ (O’nun dışında olan herşey) denilmiştir. Evet, Allah hiçbir zaman eşyaya, maddî varlıklara benzetilemez. Biz onu ancak sıfatları ile biliriz... İlmi ve kudreti birleşir, hikmet olur, görünür. Kudret ve ilmi birleşir, İzzet olur, hissedilir. Evet, O, Gerçek, Aziz ve Hâkimdir. Bütün imkânlarla sahip olmakla beraber, maddiyatın dualitesinin gerektirdiği niteliklerden münezzehtir.

47-52. Âyetlerin Mealleri:

47- *İşte önceki peygamberlere Kitap verdiğimiz gibi, sana da Kitap indirdik. Kendilerine kitap verilenler, ona inanırlar. Bunlardan (Mekkelilerden de) ona inananlar vardır. Ve hiçbir değeri kabul etmeyen kâfirlerden başka hiç kimse âyetlerimizi inkâr etmez.*

48- *Ve sen, bu Kur'an'dan önce hiçbir kitap okuyan değildin. Ve sağ elinle kitap yazan da değildin. Böyle bir durumda, boş düşünen o insanlar şüpheye düşerlerdi.*

49- *Bilakis bu Kur'an, ilim verilenlerin gönlünde muhafaza edilen apaçık âyetlerdir. Ve zalimlerden başka hiç kimse, o âyetlerimizi inkâr etmez.*

50- *Ve: "Rabbimin katından ona mucizeler indirilmeli değil mi idi?" dediler. Sen de ki: "Mucizeler, ancak Allah'ın katındadırlar. Ben ancak bir uyarıcıyım."*

51- *Onlara okunan bir kitabı üzerlerine indirmemiz onlara yetmedi mi? Şüphesiz o Kur'an'da, inanan bir toplum için rahmet ve mesaj vardır.*

52- *De ki: "Benim ile sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. O, göklerdeki ve yerdeki herşeyi bilendir. Allah'ı inkâr edip de boş şeylere inananlar; işte gerçek zarar edenler onlardır.*

Yorum:

Materyalizmin ve sonuçta oluşan nihilizmin en büyük sebebi, bazı insanların gayb âleminden gelen vahiy mesajlarına müsbet karşılık vermemeleridir. Tanrı insandır, deyip gerçeği inkâr edenler ve ilmî verileri dışlayıp dengesiz gidenlerdir. (Varoluşçular gibi).

Evet, insan, yapısı itibarıyla aciz, fani bir kul olduğu halde Allah'a olan intisap sonucu büyük, aziz bir misafir olur. Ve yeryüzünün halifesi olur. Fakat tanrılık iddiasına girince bütün kutsal değerler ölürler (47. âyette anlatıldığı gibi).

Ayrıca, insanın peygamberlik kanalı dışında edindiği gaybî bilgiler de çoğu zaman dengesiz ve karışık gittiğinden, insan büyük zulme, dengesizliğe sebep olur. Çünkü böyle insanlar hem ilmî verilere dayalı olarak yaşamazlar, hem de vahye ve peygamberliğe kulak vermezler. Hepten dengesiz ve ölçüsüz kalırlar. (Vahye rağmen gaybî bilgilerine dayanan bir kısım Brahmanlar gibi.) (49. âyette anlatıldığı gibi.)

Bir de kâinatın gayb boyutunu hepten inkâr edip, kâinatın yer ve göklerden müteşekkil olduğunu bilmeyen, hepten bâtıl, boş bir felsefe sürdüren materyalistlerdir ki, hepten zarar ederler. (52. âyette anlatıldığı gibi.)

Bunlar kuvveti, başarıyı esas alıyorlar. İşte Allah'ın peygamberini nasıl başarılı kıldığını görünler:

İşte Bunlar İçin Bu Süreden Altı Mucizeli Nükte:

1. Nükte: Bu surenin 53. âyeti diyor ki: “*O kâfirler, senden dolayı (yani senin yaşam biçimine karşı) hal dilleriyle bir an evvel başlarına bir azabın gelmesini istiyorlar. Eğer kâinatın belirlenmiş yasa ve düzenleri olmasaydı, azap başlarına gelirdi. Ve onlar, hiç farkına varmadan, azap birden başlarına gelecek.*”

Bu âyet, Ankebut suresinin 53. âyetidir ve “la”lar birer harf sayılsa 63 harftir. Evet, o kâfirler, (Mekkeli çıkar çevreleri) 63 sene boyunca bu hali hep devam ettirdiler.

Ve Hz. Peygamber 53 yaşında iken, yani Mekke’yi terk ettiğinde, onlar farkına varmadan başlarına manevî ve 10 sene sonra maddî azap geldi.

2. Nükte: “*Onlar hep azap beklerler...*” cümlesi 40 harftir. Ve “*Onlar, farkına varmadan azap onlara birden gelecek*” cümlesi 23 harftir. Demek Hz. Peygamberin risalet gelmeden önceki 40 senesinde o Mekkeli toplum potansiyel olarak bir azap içinde idiler. Sonra 23 sene içinde din ve İslam ile imtihan edildiler. Fakat onlar sırf maddî çıkar için o güzel mesajları dinlemediler. Kurtulduklarını sandılar, fakat farkına varmadan azap başlarına birden geldi ve Mekke bir gün içinde fethedildi.

3. Nükte: Onlar farkına varmadan “*azap birden onlara gelir*” cümlesinin sayısal değeri 2009’dur. “*Onlar farkına varmadan...*” cümlesi 10 harftir. Evet, Mekkeli kâfirler, 10 sene içinde farkına varmadan azaba uğradılar.

İnşallah, bu tarihte çıkara dayalı olan küfrün başına büyük bir azap gelir, barış ve esenlik düzeni olan İslam’a bir yol açılır, yani 12 sene sonra böyle bir azap gelebilir ve bundan 12 sene sonra da yani 1439’da Müslümanlar ferahlanır.¹¹

4. Nükte: 54. âyette “*Onlar azabı bekliyorlar, fakat zaten Cehennem o kâfirleri kuşatmıştır*” deniyor. Evet, küfür; yani insanın iman belgelerini anladıktan, kavradıktan sonra bile bile inat edip inkâr etmesi, başlı başına Cehenneme benzeyen bir psikolojik haldir.

Bu cümle 23 harftir. Âyet numarası 54’tür. Evet, vahyin iniş süresi olan 23 sene boyunca o kâfirler hep bu Cehennemî hali yaşadılar ve Hz. Peygamberin 54. yaşında Bedir’de kuşatıldılar.

55-57.Âyetlerin Mealleri

55- *Öyle bir günü düşün ki; azap, üstlerinden ve ayaklarının altından onları örtüverir. O gün Allah onlara: “Yaptığınız işleri(n cezasını) tadın!..” der.*

56- *Ey inanan kullarım! Şüphesiz benim memleketim çok geniştir. Artık yalnızca bana kulluk edin!..*

57- *Her nefis ölümü tadar. Sonra Bana döndürüleceksiniz. (Huzuruma geleceksiniz).*

¹¹ Bkz: Ekler 2 (Kur’an’ın Evrenselliği/Kur’an Sembollerinin Dili)

5. Nükte: Evet, insanlar imanî ve dinî prensipleri kalplerinden ve toplumlarından dışlayınca hem çevre, hem savaş azapları, hem gökten hem ayakları altından (örneğin radyasyon, bomba, mayın) başlarına gelir, dünya yaşanmaz olur.

İşte böyle bir zamanda, mü'minler, hicret edip, yani sanayileşmiş, politikleşmiş, kirlenmiş o toplumlardan kaçıp Allah'ın işlenmemiş bakir memleketlerine gidip Allah'a kulluk yapsınlar ki, dünyanın bu talihsiz dengesizliğini düzelsinler, onun kirlerini temizlesinler, hatta kendilerini yalnızca bu vazifeye adasınlar. Yani Allah'ın yeryüzündeki görevli köleleri olsunlar.

Âyet 52: “Her nefis mutlaka ölümü tadacaktır, sonra Bize dönersiniz.”

Evet, büyük bir insan bu yaşta öldü. Onun şahs-ı manevîsi de (partisi de) bir nefistir. O da bir gün ölecek, yeryüzü o partinin manevî kirlerinden temizlenmiş olacak, inşaallah. Evet, 1923'te kurulan CHP, 57 sene sonra 1980'de kapatıldı.

“Her nefis ölümü tadacaktır” cümlesi, bir hesaba göre, yani Arapça'daki yuvarlak “te”, “he” sayıldığı için Arabî tarihe göre 1554 eder ki, bu tarihte insanlığın şahs-ı manevîsi ölmüş olacak, kıyamet kopacak: “Sonra bize dönersiniz” cümlesi 14 harftir. Yani birkaç sene içinde kâinatın ölümü ile başka, yepyeni bir fiziki alana ve boyuta geçeceksiniz.

Bir hesaba göre, yani Türkçe'deki gibi “te”, “te” olarak sayılsa 1949 eder ki, o tarihte CHP'nin şahs-ı manevîsi ölmüştür ve 57 sene sonra (yani +âyet numarası) tam ölecek, silinecek inşaallah. CHP'den kastımız içinde masonların hâkim oldukları güç demektir. Yoksa içinde çok değerli insanlar var.

Eğer şeddeli lâm bir lâm sayılırsa 1919 eder ki, o tarihte büyük bir nefis olan Osmanlı saltanatı, ölümü tatmaya başlamıştır. “Sonra bize dönersiniz” fetvasınca yani 14 sene sonra 1933'te tarihe karışmıştır. Yani bütün izleri dahi silinmiştir.

“Her nefis ölümü tadacaktır” cümlesi 16 harftir. Bu 57. âyetin 16 harfli cümlesi, 57 yaşında ölen, 16 sene iktidar süren özellikli bir şahsiyete bakıyor. Demek dünya saltanatının, insanı aldatmaması lazım.

“Sonra bize yönelirsiniz” cümlesi 14 harftir. Evet, o zâtın vefâtından 14 sene sonra millet demokrasiye, çok-partililiğe, hürriyete döndü. İslam âleminin tümünde, özellikle memleketimizde maddî-manevî gelişmeler gerçekleşti. Evet 1952, hem Türkiye için hem İslam âlemi için önemli bir dönüm noktasıdır. Birçok İslam devleti bu tarihte istiklalini kazandı. Ve bu cümlenin ebced değeri 1401 eder ki, memleket yeni bir döneme döndü. Özal ile önemli gelişmeler ve haklar sağlandı ve 14 sene sonra Özal'ın izleri silindi.

59-69. Âyetler:

59- *Öyle çalışanlar ki; sabrettiler. Ve yalnızca Rableri olan Allah'a tevekkül ediyorlar.*

60- *Rızkını taşıyamayan nice canlılar vardır. Size de onlara da rızık veren Allah'tır. O, (her isteği) işiten, (her ihtiyacı) bilendir.*

61- Eğer onlara: “Göklere ve yeri kim yarattı? Güneş ve ayı kim size hizmetkâr yaptı?” diye sorarsan, onlar elbette Allah diyecekler. Artık neden hak yoldan sapıyorlar?

62- Kullarından istediğine rızık açan, istediğine rızık kısan Allah’tır. Şüphesiz Allah, her şeyi (her ihtiyacı) çok iyi bilendir.

63- Eğer onlara: “Gökten su indirip de ölümünden sonra yeri o su ile diriltene kimdir?” diye sorarsan, onlar elbette “Allah” diyecekler. De ki: “Öyle ise bütün kemâlât ve hamd, Allah’a mahsustur.” Fakat onların çoğu bunu idrak edemiyorlar. (Onları bu hakikatleri idrak etmekten alıkoyan, dünya hayatının aldatmasıdır.)

64- Hâlbuki dünya hayatı eğlence ve oyundan başka bir şey değildir. Ve şüphesiz ahiret yurdu ise, gerçek canlı orasıdır. (Gerçek hayat oradadır). Keşke bilmiş olsalardı.

65- Evet, onlar gemiye bindikleri zaman, din ve imanı Allah’a has kılarak O’na yalvarırlar. Allah onları karaya doğru kurtarıncaya, hemen O’na eş koşmaya başlarlar.

66- Nihayet¹² onlara verdiğimiz nimetlere karşı nankörlük ederler. Bir müddet yaşarlar. Fakat sonra (nasıl bir yolda olduklarını) bilirler.

67- Görmediler mi? Biz onlara saygın, güvenli bir bölge yaratmışız. Etraftan insanlar oraya kapılıp geliyorlar. Artık boş şeylere inanıp da Allah’ın verdiği nimete karşı mı nankörlük ediyorlar!..

68- Allah’a yalan yere iftira eden ve hakk ona geldiğinde (göründüğünde) hakkı yalanlayandan daha zalim kim olabilir?.. Kâfirlere (nankörlere) Cehennemde yer mi yok?!

69- Bizim yolumuzda cihad edip çalışanlar ise, Biz onlara yollarımızı göstereceğiz. Ve şüphesiz Allah, iyilik ve güzellik yapanlarla beraberdir. (Onları destekler).

Yorum veya 6. Nükte:

Demek kâfirlerin dinsizliği seçmeleri, dinin hak olduğunu bilmediklerinden değildir. Bilakis onlar, dinin hak ve vazgeçilmez bir hakikat olduğunu bildikleri halde, onların dinsizlikleri, şöyle yanlış bir kanaatten dolayıdır: “Eğer biz toplum olarak dine sarılırsak, Avrupa bizi aç bırakır, biz geri kalırız...” Hâlbuki eğer onlar akıllarını kullansalar, dünyanın bir imtihan için kurulduğunu, rızık ancak Allah’ın verdiğini ve eğer insan imtihanını verirse mutlaka yetecek rızık bulabileceğini anlarlar. Fakat nefisleri, yani somutu algılayan beyin merkezleri o kadar ajite edilmiş ki, akılları bu yüce, soyut gerçekleri idrak edemez hale gelmiştir.

İşte çöldeki Araplar ve kayalık adalarda yaşayan Endonezya ve Malezya! Bize göre daha az imkânlarla sahip oldukları halde ve herhangi bir kurtarıcılarını da tarihte olmamasına rağmen, bizden daha zengin ve rahat yaşıyorlar.

¹² Burada “lam”, ila mânâsına gelir. İlâ da, gaye ve sonuç bildirmek içindir.

Evet, dünya bir denenme ve imtihan yurdudur. Bir bahar ortamıdır. İlâhî kudretin birer çekirdeği olan insanlar, bu ortamda ya filizlenir ya da çürürler. İşte böyle bir espri içindir ki, Allah, kâfirlere de güç veriyor, Müslümanlara saldırmalarına izin veriyor ki, inananlar bu mücadele ve didinme sayesinde gelişsinler. Ebedî bir hayatı hak etsinler.

Evet, eğer biz İbrahimî olabilesek; yani madde ve manaya, dünya ve ahirete, fert ve topluma, kanun ve hürriyete eşit şekilde uyup, o zıtları Tevhid potasında eritsek, yekvücut kılsak, o tevhid sayesinde bir kible etrafında toplanabilesek, kesin kes bilinsin ki, biz dünyanın en güçlü, en derin, en köklü ve zengin medeniyetine sahip oluruz.

Bütün sorunlar ve sıkıntılar -kâfirlerin de, inananların da- bu kapsayıcı, dengeli hayat felsefesinden yoksun olmalarından ileri geliyor. Onun için Kur'an ve hatta namaz ve hac ibadetleri dahi, iman ve tevhidten sonra hep bu bütüncüllüğü ve birleştiriciliği tavsiye ediyorlar ve öngörüyorlar. Ve bunun ismi tek kelime ile 'İSLAM'dır. Evet, İslam kelime ve inanç olarak, değişik zıtları barıştırmak ve bu sayede esenlikli bir hayat kurmak ve yaşamak demektir.¹³

68. Âyet ile İlgili Bir Not:

Kutsallık ve doğallıktan mahrum olan, evrensel oldukları iddia edilen yasa ve ilkeler, beyannameler, Allah'a yapılan en büyük iftiradırlar.

(Bu son iki âyetin geniş açıklaması için Bkz: Şualar 1. Şua, 3. âyet)

02 01 1998
Bahaeddin Sağlam

¹³ İslam kayramı ile ilgili, Kur'an'ın Evrenselliği adlı kitabımızdan Saff Suresi'ne, Namaz bahsine ve Bakara Suresi 122-145. âyetlerine bakınız...